

Peníze z emisních povolenek potřebujeme na pomoc lidem i krajině v klimatické krizi, ne je rozpustit v rozpočtu

5.10.2023 - | Transparency International ČR

Výnosy z aukcí povolenek v odhadované výši až 300 miliard korun do roku 2030 jsou evropskou směrnicí určeny k financování snižování emisí a na boj se změnou klimatu. Jsou tak příležitostí pro strategické investice do modernizace energetiky, zvyšování odolnosti proti zvyšování cen energií či adaptace krajiny na změnu klimatu.

V souvislosti s přípravou státního rozpočtu na příští rok však vládní kabinet místo toho hledá stávající výdaje státního rozpočtu, které by mohly být označeny za klimatické a pokryty z tohoto zdroje.

Vláda navíc k procesu nepřistupuje transparentně a nevede o tomto plánu s veřejností, obcemi ani podnikatelským sektorem dialog. Nynějším nastavením na příští rok přitom může ukotvit praxi rozpustění těchto mimořádných příjmů v rozpočtu i v dalších letech.

Nevládní organizace proto vyzývají premiéra k otevřené debatě a využití peněz na jasné strategické priority místo vylepšování bilance rozpočtu.

„Česko má k dispozici stovky miliard na pomoc domácnostem při snižování spotřeby energií i paliv stejně jako na zvýšení odolnosti naší krajiny i sociálních a zdravotních služeb proti přicházející klimatické krizi. Místo jejich jasného zacílení na priority ale vláda zvolila cestu zalepení rozpočtu. To opravdu nejsou strategické investice s vizí, o kterých mluvil v září premiér Petr Fiala,” uvádí Ondřej Pašek, expert na energetiku a ekonomiku Hnutí DUHA.

„Klimatická změna představuje celospolečenskou výzvu. I proto by měla vláda otevřeně zapojovat občany do debaty, jak ji zvládnout a řešit. Účast veřejnosti může nejen zmenšit riziko zneužití finančních prostředků, ale především zvýšit pravděpodobnost, že budou investovány účelně,” vysvětluje Ondřej Kopečný, ředitel české kanceláře Transparency International.

„V řadě zemí dialog o využití klimatických financí podpořil debatu o modernizaci země, posílil zapojení obyvatel do věcí veřejných nebo pomohl zmírnit obavy sociálně zranitelnějších skupin z nadcházející transformace. Bylo by skvělé, kdyby se těmito příklady inspirovala i česká vláda,” dodává.

Otevřený dopis premiérovi Petru Fialovi (ODS) | zdroj: Hnutí DUHA

„Jsme přesvědčeni, že investice do posilování odolnosti mladé generace jsou správné. Mladí lidé ponesou dopady klimatické změny v budoucnu, potřebujeme je proto připravit, aby jí dokázali zvládnout. K tomu patří nejen zlepšení výuky a výchovy, ale také investice do infrastruktury pro nevládní organizace, které jsou právě v této oblasti velmi aktivní,” doplňuje Aleš Sedláček z České rady dětí a mládeže.

„Téma sociální transformace propojuje nutnost změny přístupu ke krajině, zdrojům i lidem. Veřejné bytové a sociální politiky jsou pak klíčové pro systémová řešení předcházení i snižování bytové nouze. Peníze z emisních povolenek potřebujeme investovat do bydlení s nízkou spotřebou energie a politická rozhodnutí zacílit na potřebné domácnosti. Připomínám, že v Česku žije až 1 300 000 lidí, kteří se nyní potýkají s nějakými problémy s bydlením. To potřebujeme změnit,“ říká Barbora Bírová, ředitelka Platformy pro sociální bydlení.

„Česko má během tohoto desetiletí jedinečnou příležitost udělat velký pokrok v zelené transformaci. Objem peněz, který je nyní na transformaci k dispozici, je bezprecedentní a již se nebude opakovat. Pokud namísto strategických a efektivních investic rozpustíme peníze ve státním rozpočtu, budeme na tom trátit všichni - občané, ekonomika i klima,“ komentuje Barbora Urbanová, ředitelka Centra pro dopravu a energetiku.

Další vývoj související s emisními povolenkami budeme nadále společně sledovat a v neposlední řadě zveřejníme i případnou odpověď premiéra Petra Fialy na náš otevřený dopis.

Projekty a kauzy: Souboj o miliardy na řešení dopadů odklonu od uhlí

<https://www.transparency.cz/penize-z-emisnich-povolenek-potrebujeme-na-pomoc-lidem-i-krajine-v-klimaticke-krizi-ne-je-rozpustit-v-rozpoctu>